

העם

הגבול הרביעי

בשלושה צדדים מוקפת ישראל גבול יבשתי. גבול זה שתי דם. צעירים עבריים ישובו על משלטיהם, חיבוק את נשקם. השנאה דיב רה בלילה. קולה התערב בגניחות הגוססים. בצדה הרביעי גובלת ישראל עם הים. בגבול זה דיברה השבוע האהבה. גם פה נשמעו אנחות הפצועים. אולם פצועים אלה חיבוק את זרועות המלחים הישראליים, שי חשו לעזרה.

היו דרושים כוחות הטבע הנזעמים כדי להמחיש תמונה זו של אחות-עמים ביוון. האדמה רעדה והים רגש, עת יצאו אניות המלחמה הישראליות מנמל הבית. אולם שום אדמה לא רעדה במרחב. הטבע שקט. החיים הושמדו והבתים מוטטו בכוח האדם. והלבבות חדלו מזמן להתרגש. כמה מאות קילומטרים של ים מפרידים בין מפרץ חיפה ומיצר קורינת. בין מלון המלך-דוד ומסגר עומר מפרידים כמה רב' בות קילומטרים של שנאה.

מעומים

רצח באבוגוש

(ראה שער)

מתחנת המשטרה של אבוגוש יצאו ארבעה גברים ערבים, כשעיניהם מכוסות, בלויית כמה שוטרים ישראלים וקצינה יפה פיה. הם הועלו על מכונית ירוקה של המשטרה הועברו לכיוון בלתי-ידוע. היו אלה אותם ארבעת הגברים אשר הואשמו על-ידי המשטרה בהטלת רימון על בית-ספר יהודי בסביבה, או במתן מחסה לזורקי הרימון. הרבה אנשים עקבו מרחוק בעיניהם אחרי

הערבים בסביבה. לפי המסורת, באה משפחת אבוגוש מתמן, ואילו כל שכניה בהרי יהודה הם בני קיס, שבאו מן החדג'אז. היו מנים והקים היו תמיד אויבים בנפש. ביחוד היתה האיבה נטושה בין כפר אבוגוש ובני חברון.

שמעו, איפא, החברונים כי אבוגוש הוא בן-בית למצרים, שמו מארב על פלוגה מצרית והרגו את חייליה. איברהים שאל עצה מפי נציגו. הלה יעץ לו להשתמש בתרופה ערבית בדוקה: לעלות על חברון ולערוך בה שחיטה. איברהים הבין את חכמת העצה, עלה חברונה וערך בה שחיטה כדת וכדין. מאות מבני העיר נהרגו.

אולם לפני שיצא איברהים למיבצע מפוץ אר זה, נזכר אבוגוש בפרס קטן: בחברון גרה עדה קטנה של יהודים. אלה אינם שותפים לפשעי הערבים הסוררים. לכן ניתנה הוראה מפורשת לעורכי השחיטה לחוס על היהודים.

מאז ישנן שתי עובדות יסוד בהרי יהודה: בני-חברון שונאים את היהודים, והיהודים חוסים בצלו של שייך אבוגוש.

שרשרת מופארת. איש אינו יכול ליהפך מה המריץ את האבוגושים ליהפך לבעל-החסות של היהודים. יתכן שתחילה היה זה רק מעשה שבא להרגיו את אנשי קיס. או אולי היו האבוגושים מחוננים ב' חוש נבואי מיוחד, שאמר להם כי היחסים בין שני העמים עתידים להכריע את גורל המרחב. אולם עובדה היא כי אבוגוש עזר ליהודים כשהיו עדה קטנה, מבוסלת וחסרת אונים. לא היה מה להרויח מהם.

ילדותו של יוסוף קשורה כולה במעשים שעזרו ליהודים — ושעוררו את שנאת אנשי המופת. היתה זאת שרשרת מופארת חסרת פגמים:

כשנזע מוסה כואם באשא אל-חוסייני ל-

וגילינו שהם לא הרויחו על כך מיל. מאז הסלנו עליהם פעולות רציניות. הישוב שמע רק על פעולה אחת, שהייתה בשעתו את הציבור: שיחורה של גאולה כהן, קריינית לחי, ביד קבוצה ערבית שביימה קטסה בבית-החולים וחספה אותה. אולם לא היתה זאת הפעולה העיקרית. אנשי אבוגוש רכשו נשק ללחי, סיפקו ידיעות לכל המחתרות, הסתירו פצועים של פעולות תנועת המרי בכפרם. כשנאסרו אליהו חכים ואליהו בית-צורי,

לא היה כיחס אביו, השייך, שהגן על היהודים מפני שאללה ציחה להגן על החלשים. יוסוף ראה את היהודים בתקומתם. הוא ראה את כוחם, את ארגונם, את רמתם התרבותית. הוא רצה להיות כמותם. והוא רצה לקשור את גורל עמו לגורלם. אהדתו לשאיפתם הלאומית של העברים היתה קשורה בלבו עם שנאתו הלוהטת ל-אנגלים, שאסרו אותו בשנת 1936 בטענה ה' כוזבת שפוצץ מכונית אנגלית, ליד מוצא. יוסוף נאסר אז אחרי הלשגת אנשי המופת.

יוסף אבוגוש ונכדיו הכפר

האשה גורשה

תורגי הלחך מוין, בקאהיר, נסע יוסוף אבוגוש על דעת עצמו ובכספו שלו למצרים, ניסה לשחרר מן הכלא. בין השאר שוחח על כך עם אחמד חוסיין, מנהיג ה' חולצות הירוקות, גם הוא שונא מובהק של האנגלים, אך מאמצי נשלו בגלל פחד המצרים מפני האנגלים.

אחרי ענין גאולה כהן נאסר יוסוף בידי האנגלים. הוא עונה קשה, אך להפתעת מפי קדת לחי לא גילה דבר. נקמה על כך כלאוהו האנגלים בתא עם ערבים שנוונו למאסר ארוך בגלל השתתפותם בפרעות. רק פחד מפני נקמת אבוגוש הצילה את חייו. **חורים ברדת.** ערב מלחמת העצמאות נודע בקרב הערבים כי אבוגוש מכר את אדמתו לשם הקמת הקיבוץ היהודי נח"ה אילן, החולש על כל המרחב. ג'מאל חוסייני הזמין אליו את יוסוף, העמיד לפניו את

מאז הוא שונא את האנגלים ואת המופת, שנראה בעיניו כסוכנם.

באחד הימים הכיר צעיר יהודי, שמשקמש פחתו גבל עם אדמות אבוגוש. תוך שיחוריו תיו עם צעיר זה, ראובן ("רומק") גרינברג, איש מודיעין של לחי, נולדה הכרה חדשה בנפשו של יוסוף: האויב הוא האנגלי. ה' עברים והערבים חייבים לשתף פעולה ולג' רש את האנגלים במאמצים משותפים, לה' יים לעצמם חיים חפשיים בצוואת.

היהודים שמצאו חן בעיניו ביותר היו אנשי ג'מעת שטרן, הלחי. יוסוף אירגן קבוצת מבני כפרו, חיפש קשר עם המחתרת היהודית.

מספר נתן פרידמן יליו: "זה היה ב'1944. שמענו כי קבוצת ערבים באבוגוש רוצה לבוא אתנו במגע. העמדנו אותם במבחן. הסלנו עליהם לקנות לנו נשק. ערכנו חקירה

מוכתר מחמוד ראשי אבוגוש ועורכי דינו

הבית החרם

לונדון, בשנת 1921, כדי לחסל את הצהרת בלפור, כינס השייך אבוגוש בכפרו נציגים מ'150 ישובים ערביים, העביר החלטה חגיגית שאין אל-חוסייני מייצג את הערבים.

במאורעות 1929 ביקשו בני חברון לעלות על קרית-ענבים ולהשמידה. הם נתקלו בבני אבוגוש, שחסמו את הדרך אל הקבוצה היהודית בכוח הנשק. החברונים נסוגו.

קרית-ענבים עצמה, וכמוה כל שאר הש' כנים היהודים — ביניהם מעלה החמישה, ונווה-אילון — הוקמו על האדמה שנמכרה להם על-ידי השייך אבוגוש.

במאורעות 1936 פעלו בני אבוגוש בגלוי למען היהודים, העבירו נשק וידיעות לקרית-ענבים. שלושה מבני הכפר נתפטו והוצאו להורג על-ידי הלוחמים הערבים באשמת ריגול לטובת היהודים. אחד מהם נחתך לחתיכות בפקודת עבדאלקאדר חוסייני, נתלה בשק בכניסה ליפו.

כדור לקנה. יוסוף נכנס לעקבות אביו ברגע היותו לגבר, בליבו נחרתה תמונת אביו, שעה שזה הוריד רובה מן הקיר, טען כדור קנה וכיוון את הלוע מול ראש פלוגת-לוחמים ערבית, שבאה להרוג יהודי שי מצא מחסה בביתו.

אולם יוסוף היה צעיר. יחסו ליהודים שוב

תנועתם של הארבעה. אחד מהם היה גבר כבן 33, לבוש חליפה חומה-כהה, שדמה יותר לקאבאלרו דרום-אמריקאי מאשר לשייך ערבי.

אין לדעת מה בדיוק עבר במוחו של יוסוף אבוגוש. יתכן מאד כי עלה בדעתו שברגע זה נסתים פרץ חודש הכפר, שהוא — אולי — אחד העתיקים ביותר בעולם.

שחיטה בחברון. כשעוד היה יוסוף ילדון יחף והתרוצץ בסמטאות הכפר, כשאר הילדים החפיה, שמע מפיו אביו, השייך, את תחילתו של הפוק. היה זה סיפור מרתק. גיבור העלילה היה איברהים באשא, ה' מצביא הערבי, שיצא לכבוש את המרחב למען אביו, יוצר מצריים החודשה מחמד עלי. לפני 120 שנה עלה על ירושלים. בדרך נת' קל בבני כפר אבוגוש, ערוכים לקרב. האביר גושים סירבו לתת למצרי זכות מעבר, וה' מצביא הגדול נאלץ לסגת.

איברהים הגיע ירושלימה בדרך אחרת. הוא רצה להמשיך במלחמה, לדלוק אחרי הצבא התורכי בסוריה. היה דרוש לו איש חזק, שישלוט בשמו. בליבו עלתה דמותו של השייך העקשן. אבוגוש נתמנה כנציג יהודה.

אלא שאבוגוש לא חי בשלום עם שאר

יוסף אבוגוש בויכוח עם בני נווה-אילן

אדמה נלקחה